Medyczne i psychospołeczne aspekty przemocy interpersonalnej

1. METRYCZKA

Rok akademicki	2026/2027
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Ratownictwo Medyczne
Dyscyplina wiodąca	*Nauki o zdrowiu*
Profil studiów	Praktyczny
Poziom kształcenia	*II stopnia*
Forma studiów	*stacjonarne*
Typ modułu/przedmiotu	*obowiązkowy*
Forma weryfikacji efektów uczenia się	*zaliczenie*
Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące	*Studium Psychologii Zdrowia* *ul. Litewska 14* *00-581 Warszawa*
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	*dr hab. Dorota Włodarczyk, dorota.wlodarczyk@wum.edu.pl*
Koordynator przedmiotu	*dr hab. Marta Rzadkiewicz mrzadkiewicz@wum.edu.pl*
Osoba odpowiedzialna za sylabus	*dr hab. Marta Rzadkiewicz mrzadkiewicz@wum.edu.pl*
Prowadzący zajęcia	*mgr Jakub Związek , dr Tomasz Duda, dr Marta Kulpa, dr hab. Marta Rzadkiewicz*

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	I rok /II semestr	**Liczba punktów ECTS**	2

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
wykład (W)		
seminarium (S)	5	0,5
ćwiczenia (C)	10	1,25
e-learning (e-L)		
zajęcia praktyczne (ZP)		
praktyka zawodowa (PZ)		
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	10	0,25

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Zapoznanie z problematyką przemocy fizycznej i psychicznej; rozwijanie zrozumienia uwarunkowań, form i mechanizmów przemocy
C2	Wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do identyfikacji klinicznych oraz behawioralnych objawów przemocy fizycznej i psychicznej
C3	Przekazanie wiedzy i umiejętności dotyczących nawiązania i prowadzenia relacji oraz udzielania wsparcia osobom doświadczającym przemocy
C4	Opanowanie podstawowych umiejętności motywowania pacjentów do działań prozdrowotnych, wspierania w radzeniu sobie z trudnościami, wzmacniania zaangażowania w dbanie o siebie

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się	**Efekty w zakresie** *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 15 października 2024)*
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	

B.W5.	formy przemocy, modele wyjaśniające przemoc domową i w wybranych podmiotach oraz społeczne uwarunkowania różnych form przemocy;
B.W13.	rolę stresu w etiopatogenezie i przebiegu chorób oraz mechanizmy radzenia sobie ze stresem;
B.W14.	teorie stresu psychologicznego, zależności między stresem a stanem zdrowia oraz inne psychologiczne determinanty zdrowia;
B.W15.	problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne, zachowania adaptacyjne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
B.W16.	zasady motywowania pacjenta do prozdrowotnych zachowań i informowania o niepomyślnym rokowaniu;
B.W32.	metody okazywania empatii pacjentowi, jego rodzinie lub opiekunowi;
B.W36.	zagadnienia dotyczące zespołu stresu pourazowego, reakcji fizjologicznych, emocjonalnych, procesów poznawczych i interpersonalnych oraz mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;
B.W51.	problematykę postępowania w sytuacjach interwencji kryzysowych oraz zasady i metody radzenia sobie ze stresem przy wykonywaniu zawodu ratownika medycznego;

Umiejętności – Absolwent* potrafi:

B.U9.	identyfikować czynniki ryzyka wystąpienia przemocy, rozpoznawać przemoc i odpowiednio na nią reagować;
B.U10.	stosować – w podstawowym zakresie – psychologiczne interwencje motywujące i wspierające;
B.U13.	zapobiegać zespołowi stresu pourazowego po traumatycznych wydarzeniach, w tym przeprowadzać podsumowanie zdarzenia traumatycznego (debriefing) w zespole;
B.U14.	radzić sobie ze stresem podczas czynności związanych z wykonywaniem zawodu ratownika medycznego;
B.U15.	ocenić funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, konflikt, frustracja);

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

Numer efektu uczenia się	*(pole nieobowiązkowe)* **Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	B.W29. zasady nawiązywania kontaktu z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem i budowania relacji
W2	B.W30. metody usprawniające komunikację z pacjentem, jego rodziną lub opiekunem i zasady przekazywania informacji pacjentowi lub osobie upoważnionej

W3	B.W34. zasady komunikacji w sytuacjach typowych dla wykonywania zawodu ratownika
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	B.U4. udzielać informacji o podstawowych zabiegach i czynnościach dotyczących pacjenta oraz informacji na temat jego stanu zdrowia
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
RM1.K.01	aktywnego słuchania, nawiązywania kontaktów interpersonalnych, skutecznego i empatycznego porozumiewania się z pacjentem;
RM1.K.02	przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;

6. ZAJĘCIA

Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
SEMINARIA		
	Przemoc jako problem zdrowia publicznego, globalne i lokalne czynniki zwiększające ryzyko przemocy, wytyczne i strategie reagowania na przemoc, rozpoznawanie zasobów	B.W5., B.W13., B.W14., B.W15B., B.W36., B.W51., RM1.K.02
	Przekonania, bariery, założenia i wartości w pracy personelu medycznego z osobami doznającymi przemocy, okoliczności i bariery jakie napotykają pacjenci doznający przemocy poszukujący wsparcia	B.W51., B.U9., B.U10., B.U15., B.W36., RM1.K.01, RM1.K02
ĆWICZENIA		
	Zasady opieki skoncentrowanej na pacjencie wobec osób doznających przemocy w kontekście uwarunkowań kulturowych, Przemoc domowa – źródła, mechanizmy, formy	B.W5., B.W11., B.W12., B.W13., B.W14., B.W15, B., W16., B.W29., B.W35, B.W36., B.U15.
	Zrozumienie doświadczeń osób doznających przemocy. Różnice indywidualne w reakcjach, próbach adaptacji oraz rola wsparcia.	B.W7., B.W8., B.W11., B.W13., B.W14, B.W29., B.W30., B.U14.
	Rozpoznawanie przemocy w relacjach interpersonalnych pacjenta, w tym w relacjach intymnych. Zasady udzielania pomocy w ramach pierwszej linii wsparcia.	B.W5., B.W11., B.W12., B.W13., B.W14., B.W15, B.U9., B.U10., B.U15
	Budowanie relacji, zaufania i empatia w odniesieniu do osób doświadczających przemocy – odpowiednie prowadzenie rozmowy i wsparcia	B.W.16., B.W29., B.W30., B.W32., B.W34., B.U4., RM1.K.01, RM1.K.02
	Zdrowotne i psychologiczne konsekwencje przemocy. Problematyka zespołu stresu pourazowego, ochrona zdrowia psychicznego - perspektywa pacjenta i ratownika	B.W36., B.W51., B.U10., B.U13., B.U14., B.U15.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Włodarczyk D, Łazarewicz M. (red.). *Psychologia w medycynie i naukach o zdrowiu*. Warszawa: Wydawnictwo PWN, 2026 (roz. 11 i 44)
2. *Podręcznik Empatii – wydanie kieszonkowe*. Popa-Velea i in. Wydawnictwo WUM: 2026. Do pobrania z: https://erudite-project.eu/empathy-manual/
3. *Materiały udostępniane w trakcie zajęć*

Uzupełniająca

1. Wieczorek Ł., Dąbrowska K. (2025). Bariery w rozpoznawaniu przemocy domowej identyfikowane przez pracowników medycznych. Serwis Informacyjny UZALEŻNIENIA nr 3 (111)

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
Np. A.W1, A.U1, K1	*Pole definiuje metody wykorzystywane do oceniania studentów, np. kartkówka, kolokwium, raport z ćwiczeń itp.*	*Np. próg zaliczeniowy*
B.W5., B.W.13-B.W16., B.W32., B.W36., B.W51., B.U4., B.U9., B.U10., B.U13-B.U15., RM1.K01., RM1.K02., B.W29. B.W30., B.W34.	Obecność, aktywny udział oraz realizacja w trakcie zajęć seminaryjnych i ćwiczeniowych zadań wskazanych przez prowadzącego według podanych instrukcji. Ocenianie formujące i informacja zwrotna.	Minimalne akceptowalne wykonanie zadań pozwalające na osiągnięcie wyznaczonych celów i rozwiązanie problemu. Posługiwanie się opisanymi kompetencjami
B.W5., B.W.13-B.W16., B.W32., B.W36., B.W51., B.U4., B.U9., B.U10., B.U13-B.U15., RM1.K01., RM1.K02., B.W29. B.W30., B.W34.	Końcowe zaliczenie pisemne na ostatnich zajęciach	Pozytywna ocena adekwatności pracy do przedstawionych na zajęciach treści merytorycznych

9. INFORMACJE DODATKOWE

*(tu należy zamieścić informacje istotne z punktu widzenia nauczyciela niezawarte w pozostałej części sylabusa, **w szczególności w oparciu o regulacje wynikające z § 26 ust. 1 i 2, § 27 ust. 3 oraz § 28 ust. 1 Regulaminu Studiów wskazanie liczby terminów zaliczeń przedmiotu, w tym zaliczeń dopuszczających do egzaminu**, oraz np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

1. Obecność na wszystkich zajęciach seminaryjnych i ćwiczeniowych jest obowiązkowa.
2. W razie pojedynczej nieobecności (tylko w sytuacjach losowych) zarówno na zajęciach seminaryjnych, jak i ćwiczeniowych należy je odrobić z inną grupą ustalając wcześniej adekwatność materiału (kolejność tematów) oraz po porozumieniu z osobą prowadzącą ćwiczenia/seminaria z daną grupą.
3. Brak zaliczenia na podstawie obecności i udziału w zajęciach skutkuje niedopuszczeniem do zaliczenia końcowego.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

UWAGA

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich